

**SPRÁVA Z VEDECKÉHO WORKSHOPU ŽIVOT AKO
PRELÍNANIE SUBJEKTIVITY A INTERSUBJEKTIVITY**

Michel Henry (1922 – 2002) je predstaviteľom prvej generácie francúzskych fenomenológov, ktorého fenomenologická koncepcia vyústila do filozofie života. Jeho prístup je špecifický a radikálny, no zároveň otvorený a mnohotematický. Filozofia života je prísne zakotvená v podmienkach, ktoré sa od textu k textu analyzujú čoraz jemnejšie a subtilnejšie. Prítom Michel Henry rozvíja stále nové témy – psychoanalýza, Marx, Kandinsky, technika, politika, kultúra, filozofia kresťanstva atď. Navyše, vďaka tomu, že Michel Henry tvoril v druhej polovici 20. storočia, môžeme jeho uvažovanie zachytiť v živom kontakte s veľkými filozofickými otázkami posledných rokov (Henryho prvá kniha *Podstata javenia* vyšla v roku 1963 a v roku 2002 vyšla jeho posledná publikácia *Kristové slová*). Štvrtý ročník medzinárodného podujatia Filozofického ústavu SAV *Bratislavské filozofické dni*, ktoré sa konalo 13. – 14. mája 2008, preto mohol nadviazať na základy fenomenológie života Michela Henryho a zároveň využiť jej interpretačné možnosti a tematickú pestrosť v súvislosti s prelínaním subjektivity, identity a intersubjektivity.

Jadro Henryho diela predstavuje analýza pojmu seba-zakúšanie (*l'auto-épreuve*), ku ktorému vedie cesta cez problematiku tela, subjektivity, javenia a ne-intencionality. Tieto otázky analyzovali predovšetkým príspevky Karla Novotného z FiÚ AV ČR (subjektivita javenia), Michaela Staudigla z IWM vo Viedni (žijúce telo) a Róberta Karula z FiÚ SAV (ontologická a existenciálna rovina), ktoré smerovali k základom, ale aj k hraniciam tejto radikálnej fenomenológie. Samotná imanencia, neintencionálny základ, pasivita sa však neuzatvárajú do seba a filozofia života sa ich pokúša hľadať v autentických formách alebo poukazovať na ich úpadkové varianty, v ktorých je život umŕtvovaný, dokonca ide sám proti sebe. Francúzsky filozof François-David Sebbah z Univerzity v Compiègne vyzdvihol hĺbku, akú má technika ako *techné, praxis* vo svojom pôvodnom význame, no ukázal, akú deštruktívnu silu ukazuje vo svojich moderných formách. Na jeho plenárnu prednášku, ktorá otvárala kolokvium, nadväzovali príspevky, ktoré hľadali východisko zo „zabudnutia“ života, možnosti rozvíjania života (vo výtvarnom umení či v hudbe v analýzach Mikkela B. Tina z Univerzity v Telemarku a Moniky Murawskej z Varšavskej univerzity) alebo poukazovali na jeho „atrofiu“ (barbarizmus a vedotechnika v textoch Jany Tomašovičovej z UCM a Jozefa Siváka z FiÚ SAV).

Henryho filozofia života sa vo svojich východiskách aj aplikáciách dostala do diskusie – do kontrastu aj dialógu – so štyrmi filozofickými koncepciami. Spoločné prvky u Michela Henryho a Majstra Eckharta nachádzal Peter Šajda z FiÚ SAV v súvislosti so základom života a možným presahom ku komunite, Ladislav Hohoš z KFaDF UK zase v súvislosti so živou prácou ako pojmom Karla Marxa i Michela Henryho. Anton Vydra z UCM poukázal na to, že Emmanuel Levinas kladie iné akcenty v rovnako nastolenom probléme vzťahu otca a syna, mňa a iného, a Martin Muránsky z FiÚ SAV predstavil uvažovanie Martina Heideggera o podmienkach intencionality, o tom, kde intencionálny prístup stráca svoj zmysel, čo vedie u Michela Henryho až k ne-intencionálnej fenomenolo-

lógii. Emmanuel Levinas aj Martin Heidegger priniesli vlastné analýzy modernej techniky, ktoré sa vo viacerých príspevkoch dostávali do diskusie s prístupom Michela Henryho.

Stretnutie filozofov oscilujúce okolo problematiky života nadväzuje na predchádzajúce vedecké konferencie, ktorých motívom bolo skúmanie filozofickej otázky intersubjektivity. Posledný ročník sa svojím charakterom priklonil viac k „žánru“ vedeckého workshopu, ktorý umožňuje intenzívnejšiu komunikáciu o prísnejšie stanovenej téme. Jeho vyústením bude publikovanie kolektívnej monografie, ktorá opíše kontúry premýšľania Michela Henryho o živom jadre subjektivity a intersubjektivity.

Jaroslava Vydrová

MACINTYROVSKÁ KONFERENCIA

Alasdair MacIntyre's Revolutionary Aristotelianism: Ethics, Resistance and Utopia (Revolučný aristotelizmus Alasdaira MacIntyry: Etika, odpor a utópia)

Konferencia prebehla v Londýne v dňoch 29. júna – 1. júla 2007 a zorganizovala ju London Metropolitan University (konkrétne jej Human Rights and Social Justice Research Institute). Stala sa nielen miestom intenzívnej a kritickej filozofickej diskusie, ale inšpirovala aj vznik International Society for MacIntyrean Philosophy (pozri <http://macintyreanphilosophy.googlepages.com/home>).

MacIntyre patrí už niekoľko desaťročí k vášnivým kritikom nielen kapitalizmu (osobitne absolutizácie jeho inštrumentálnej racionality), ale aj morálneho relativizmu či sociálno-konsenzuálneho chápania politiky. Robí tak z pozícií marxizmu, ale i neskoršieho aristotelizmu či súčasného tomizmu. Vďaka tomu provokuje a inšpiruje rozmanité skupiny filozofov. Táto rozmanitosť sa mi javila ako jedna z najzaujímavejších črt konferencie: Výzva MacIntyrovej filozofie priviedla do Londýna ako marxistov, tak aj aristotelikov a tomistov či (vo výrazne menšom počte) akademikov inšpirovaných feministickou teóriou alebo eko-filozofiou. Organizátori to v ozname o konferencii vyjadrili myšlienkou, že „MacIntyrova etika plnohodnotného ľudského života, politika rezistencie a praktický utopizmus výrazne prispeli k znovuoobnoveniu radikálnej politiky“. Konferencia si tak kládla za cieľ „preskúmať tieto revolučné implikácie MacIntyrovoho diela“.

Konferenciu otvoril sám skvelý a na svoj vek (79 rokov) čulý rečník, ale aj nemilosrdný diskutér MacIntyre. Verejne podporil štrajk zamestnancov hostiteľskej inštitúcie. Ostro skritizoval manažment univerzity, vytýkajúc mu jeho neschopnosť náležite vyjednávať s odborníkmi. Až po tomto výrazne neteoretickom, ale charakteristicky macintyrovskom úvode prešiel k svojmu vlastnému príhovoru.

V ňom poukázal na súčasné systematické nepochopenie myšlienky právneho štátu, osobitne pojmu prirodzeného práva ako predpokladu nášho konania ako racionálnych aktérov. Ideu konkretizoval na príklade lokálneho komunitného projektu miestnej školy: